

Eligiusz MAŁOLEPSZY

IV Konferencja Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie

W dniach 5–6 września 2014 r. w murach Akademii Wychowania Fizycznego (AWF) im. Bronisława Czecha w Krakowie odbyła się IV Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie (PTNSS). Organizatorem konferencji była Katedra Humanistycznych Podstaw Turystyki Wydziału Turystyki i Rekreacji AWF w Krakowie oraz PTNSS. Tematem przewodnim konferencji był „Sport i turystyka w zwierciadle wartości społecznych”. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele różnych ośrodków naukowych w Polsce, m.in. AWF w Krakowie, AWF w Poznaniu, AWF w Warszawie, AWF we Wrocławiu, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (AJD), Akademii Pomorskiej w Słupsku, Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ), Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego (UR), Uniwersytetu Ekonomicznego (UE) w Krakowie, Uniwersytetu Medycznego (UM) w Łodzi, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie, Politechniki Opolskiej (PO), Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (PWSZ) w Koninie, Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (PSWPJPII), Wyższej Szkoły im. Bogdana Jańskiego (WSBJ) w Warszawie, Europejskiego Instytutu Dydaktyki Zawodowej (EIDZ) w Sopocie.

Uroczystego otwarcia IV Konferencji Naukowej Polskiego Towarzystwa Nauk Społecznych o Sporcie dokonali dr hab. Maria Zowisło (przewodnicząca Komitetu Naukowego Konferencji, AWF Kraków) i prof. dr hab. Jerzy Kosiewicz (prezes PTNSS).

W pierwszej części konferencji, którą prowadziła dr hab. Maria Zowisło, odbyła się uroczystość przyznania honorowego członkostwa PTNSS Profesorom: prof. dr. hab. ks. Stanisławowi Kowalczykowi i prof. dr. hab. Kazimierzowi Obodyńskiemu. Dwie laudacje na cześć uhonorowanych wygłosił prof. dr hab. Jerzy Kosiewicz (AWF Warszawa). W tej części wykład inauguracyjny pt. *Sport i sztuka – zbliżenia i różnice* zaprezentował prof. dr hab. Jerzy Kosiewicz.

W części plenarnej, prowadzonej przez prof. dr. hab. Józefa Lipca, wygłoszono trzy referaty. Dr hab. Marek Kazimierczak (AWF Poznań) przedstawił referat pt. *Etyczny wymiar społeczno-kulturowych przewartościowań w turystyce sportowej*; wystąpienie prof. dr. hab. Andrzeja Pałuckiego (AWF Wrocław) dotyczyło *Pedagogiki kultury sportowej – tożsamości naukowej*, natomiast dr hab. Maria Zowisło poruszyła problem *Dom i świat. Na ścieżkach współczesnych nomadów*. Wykład inauguracyjny, jak również referaty zaprezentowane w sesji plenarnej, poruszyły rozległą problematykę nauk społecznych odnoszących się do sportu i turystyki, jak również były doskonałym wprowadzeniem do kolejnych punktów konferencji – obrad w poszczególnych sekcjach.

Z uwagi na liczbę uczestników oraz zakres tematyczny poszczególnych referatów obrady konferencji realizowano w następujących sekcjach: filozofii sportu, historii kultury fizycznej i sportu, pedagogiki sportu, socjologii sportu oraz sekcji historii, organizacji i zarządzania sportem.

Sekcję filozofii sportu prowadzili m.in. dr hab. Tomasz Sahaj (AWF Poznań) i dr hab. Tomasz Michaluk (AWF Wrocław). Uczestnicy sekcji wygłosili 9 referatów. Dr Tomasz Michaluk przedstawił referat nt. *Pragmatyczno-fenomenologiczna metodologia w badaniach kultury fizycznej i sportu*; dr Joanna Femiak (AWF Warszawa) poruszyła zagadnienie nauk o kulturze fizycznej w kontekście koncepcji podmiotu poznania; dr Mirosław Mylik (WSBJ Warszawa) odniósł się do kwestii kultury fizycznej i zmian społecznych; mgr Jakub Michalczenia (UWM Olsztyn) zaprezentował referat pt. *Sport jako praca. Ujęcie Ernesta Jüngera*; dr Jakub Mosh (AWF Warszawa) przedstawił pracę *Między ideą a rzeczywistością – asymetryczna natura współczesnego sportu*; dr Katarzyna Salamón-Krakowska i dr Robert Dobrowolski (AWF Wrocław) przygotowali wystąpienie pt. *O potrzebie somaestetycznej edukacji*; dr hab. Tomasz Sahaj przedstawił sylwetkę Andrzeja Bobkowskiego, natomiast dr Agnieszka Zalewska-Meler (AP Słupsk) zaprezentowała referat pt. *Język dziennikarstwa sportowego i jego struktury znaczeniowe*.

Dość liczny udział prelegentów był w sekcji historii kultury fizycznej i sportu. W ramach sekcji wygłoszono 14 referatów. Sekcji przewodniczyli m.in. prof. dr hab. Józef Bergier (PSWPJPII), dr hab. Dobiesław Dudek (AWF Kraków), dr hab. Eligiusz Małolepszy (AJD Częstochowa), dr Artur Kurek (AWF Kraków). Część zaprezentowanych prac dotyczyła dziejów kultury fizycznej i turystyki w Polsce w okresie do 1918 r. Dr hab. Dobiesław Dudek odniósł się w swoim referacie do *Podstaw prawnych Zrzeszeń Sportu Piłki Nożnej w Galicji*. Dr Artur Kurek (AWF Kraków) przedstawił *Powstanie Krajowego Związku Turystycznego w Krakowie w 1906 r. Postać Profesora Maxa Guttmana propagatora Krakowskiego Parku dra Henryka Jordana* przybliżyła dr Małgorzata Jacko (AWF Kraków). W kolejnym referacie dr Julian Jaroszewski (PWSZ Kolin) zaprezentował początki ruchu turystycznego i krajoznawstwa w Łodzi do 1918 r. Znaczna część wystąpień dotyczyła okresu po 1918 r. Dr hab. Maciej

Łuczak (AWF Poznań) przedstawił referat pt. *Z dziejów szermierki sportowej na szable w Wielkopolsce w latach 1919–2013*. Wystąpienie to odnosiło się do syntezy dziejów tej broni na obszarze Wielkopolski, począwszy od okresu odzyskania niepodległości przez Polskę po okres transformacji ustrojowej w Polsce. Tematyka kilku referatów dotyczyła okresu międzywojennego. Dr hab. Eligiusz Małolepszy ukazał *Kulturę fizyczną i turystykę w działalności Wiejskich Uniwersytetów Ludowych w II Rzeczypospolitej*. W programach kursów Wiejskich Uniwersytetów Ludowych w Polsce międzywojennej wiele uwagi przywiązywano do działalności w ramach poszczególnych form uczestnictwa w kulturze fizycznej, jak również w turystyce. Dr Teresa Drozdek-Małolepsza przedstawiła *Sport kobiet w Polsce w świetle czasopisma „Przegląd Sportowy” (1926)*. W latach dwudziestych XX w. nastąpił w Polsce rozwój struktur organizacyjnych i wzrastał poziom sportu kobiet. W kolejnym wystąpieniu dr Maciej Baraniak przybliżył *Zarys historii sportu mniejszości żydowskiej w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego*. Dr Sławomir Dorocki oraz mgr Paweł Brzegowy (UP Kraków) ogłosili referat nt. *Zarys działalności sportowo-turystycznej w Krynicy Zdroju po roku 1918 i jej wpływ na kształtowanie się uzdrowiskowego klastra turystycznego*, natomiast mgr Kamil Potruski (UW Warszawa) *Zagospodarowanie turystyczne Warszawy i okolic w okresie międzywojennym*. Jedyнным wystąpieniem odnoszącym się do okresu II wojny światowej był referat dr. Wiesława Pięty (AJD Częstochowa) nt. *Tenis stołowy w czasie II wojny światowej na dawnych ziemiach II RP i w obozach jenieckich*.

Na konferencji zaprezentowano także prace poruszające problematykę kultury fizycznej i turystyki w okresie Polski Ludowej oraz Polski w okresie transformacji ustrojowej (po 1989 r.). Mgr Fryderyk Sosnowski (AJD Częstochowa) ukazał *Piśmiennictwo z zakresu turystyki i rekreacji w Polsce w dekadzie Edwarda Gierka*. Referat mgr. Arkadiusza Płomińskiego (AJD Częstochowa) dotyczył problematyki *Sportu w szkolnictwie w województwie sieradzkim w latach 1975–1998*. W dwóch kolejnych referatach przybliżono działalność Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe. Dr Rafał Szubert (AWF Poznań) ukazał *Ludowe Zespoły Sportowe w Południowej Wielkopolsce w latach 1946–1989*, natomiast wystąpienie dr. Daniela Bakoty, dr. hab. Eligiusza Małolepszego, mgr. Arkadiusza Płomińskiego dotyczyło problematyki *Sportu w działalności Śląskiego Wojewódzkiego Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w Katowicach w latach 1999–2013*.

Obradom kolejnej sekcji – historii, organizacji i zarządzania sportu – przewodniczyli dr Agnieszka Zalewska-Meler i dr Joanna Femiak. Dr Jerzy Chełmecki (AWF Warszawa) poruszył zagadnienie *Społecznych uwarunkowań powoływania stowarzyszeń sportowych w Warszawie na przełomie XIX i XX w.* Przybliżył podstawy prawne powstawania w Warszawie stowarzyszeń sportowych w okresie zaborów. W kolejnych wystąpieniach mówcy przedstawili następujące referaty: dr Barbara Pędraszewska-Sołtys (AWF Warszawa), *Imprezy*

sportowe dla młodzieży elementem promocji sportu masowego; dr Gabriel Szajna (UR), *Motywy i uwarunkowania wyboru szermierki przez polskich szpadzistów*; dr Andrzej Smoleń (AWF Warszawa), *Ocena kondycji finansowej zawodowych klubów piłki nożnej w Polsce na podstawie modeli dyskryminacyjnych*; mgr Paweł Zembura (AWF Warszawa), *Przywiązywanie kibica do podmiotów sportu jako mediator relacji pomiędzy motywami a chęcią konsumpcji sportu*.

Sekcję pedagogiki sportu prowadzili dr hab. Jacek Wilczyński i dr hab. Maciej Luczak. Wygłoszone referaty w sekcji odnosiły się nie tylko do pedagogiki sportu, lecz także pedagogiki innych form uczestnictwa w kulturze fizycznej, m.in.: dr Agnieszka Smrokowska-Reichmann (AWF Kraków) przedstawiła referat pt. *Pedagogika przeżyć z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie w perspektywie aksjologicznej*; mgr Katarzyna Kąkol (AWF Kraków) wygłosiła pracę nt. *Miejsce edukacji przygotowawczej w naukach o kulturze fizycznej*; dr hab. Marta Koszczyk (AWF Wrocław) i prof. dr hab. Tadeusz Koszczyk (AWF Wrocław) zaprezentowali referat pt. *Edukacja fizyczna ucznia późnej dorosłości a jego tożsamość cielesna*. Z kolei dr Piotr Łapiński (CZSW) zaprezentował pracę pt. *Resocjalizacyjna przydatność zajęć z obszaru turystyki w opinii wychowawców penitencjarnych*.

Najliczniejszą – w trakcie obrad konferencji – była sekcja socjologii sportu. Uczestnicy sekcji wygłosili 19 referatów. Przewodniczącymi sekcji socjologii sportu byli m.in. dr Jerzy Chelmecki, dr Joanna Poczta (AWF Poznań), dr hab. Zygmunt Kruczek, dr Jakub Mosz, dr Katarzyna Myśliwska, dr Katarzyna Salamon-Krakowska, dr Agnieszka Smrokowska-Reichmann i dr Anna Ostrowska-Tryzno (AWF Warszawa). Część wygłoszonych referatów odnosiła się do zagadnień aktywności sportowej. Dr hab. Tadeusz Huciński zaprezentował pracę *IMOPEKSIS – psychospołeczna metoda wzajemnych oddziaływań doskonalenia i kształcenia zawodnika oraz zespołu w koszykówce*; Katarzyna Bieniek i dr hab. Jacek Wilczyński przedstawili referat pt. *Oceny postawy ciała juniorów reprezentacji Polski w piłce ręcznej*; dr Małgorzata Tomecka w swoim wystąpieniu odniosła się do *Rywalizacji sportowej w świetle wartości społecznych*; dr Jacek Olszewski-Strzyżowski i dr Remigiusz Drożdż ukazali pracę *Wpływ aktywności fizycznej na styl życia maratończyków*; wystąpienie dra Tomasza Bohdana (PO) odnosiło się do przedstawienia postaci *Juliusza Steckiego – legendy opolskiego dziennikarstwa sportowego*.

Osobna grupa referatów dotyczyła różnych aspektów turystyki. Dr Matylda Siwek przedstawiła pracę pt. *Cele, motywy oraz wartości realizowane poprzez turystykę przyjazdową do Krakowa w drugiej połowie XIX w. i początkach XX w.*; dr Joanna Poczta w wygłoszonym referacie ukazała *Wpływ eventów sportowych na rozwój turystyki w regionie*; Przedstawiciele AWF w Krakowie – mgr Patrycja Czech i dr hab. Zygmunt Kruczek wygłosili referat pt. *Formy kształcenia i certyfikacji animatorów czasu wolnego w kontekście sektorowej ramy kwalifikacji w turystyce*. Problematyka *Społecznych wartości zamków na Wyżynie Kra-*

kowsko-Częstochowskiej w kontekście rozwoju krajoznawstwa i turystyki podniesiona została w wystąpieniu Dominika Ciarkowskiego (UE w Krakowie). Dr Joanna Poczta i mgr Ewa Malchrowicz-Moško (AWF Poznań) w wygłoszonym referacie odniosły się do zagadnienia *Turystyki sportowej na obszarach wiejskich – nisza do zagospodarowania*. Z kolei dr Bartosz Szczechowicz (AWF Kraków) odniósł się w referacie do *Identyfikacji wartości społecznych sportu poprzez badanie znaczeń i konsumenckich ocen imprez turystycznych – aspekty metodologiczne*. W ramach obrad sekcji wygłoszono dwa referaty odnoszące się do problematyki aktywności sportowej osób niepełnosprawnych. Dr Jakub Niedbalski (UŁ) przedstawił pracę nt. *W kierunku urzeczywistniania idei integracji osób niepełnosprawnych – rola sportu w przeciwdziałaniu wykluczeniu i społecznej marginalizacji*, natomiast mgr Anna Szczygielska-Babiuch i Agnieszka Stopa (AWF Kraków) referat nt. *Bariery do podejmowania aktywności przez osoby niepełnosprawne na przykładzie narciarstwa alpejskiego*. Cztery referaty dotyczyły problematyki aktywności sportowo-rekreacyjnej oraz stylu życia. Problematykę *Aktywności sportowo-rekreacyjnej jako wartości w spektrum zajęć wolnoczasowych młodzieży szkolnej wybranych krajów alpejskich* przedstawił dr Zygmunt Sawicki; dr Katarzyna Myśliwska (AWF Kraków) zaprezentowała referat nt. *Wskaźniki aktywności sportowo-rekreacyjnej*. W dwóch kolejnych wystąpieniach, prof. dr hab. Józef Bergier (PSWPJPII) ukazał *Aktywność fizyczną i odżywianie w stylu życia studentów Ukrainy*, natomiast dr Jakub Ryszard Stempień (UM w Łodzi), *Jogging w Polsce – między rozrywką, modą a stylem życia*. Ponadto w sekcji zaprezentowała referat mgr Patrycja Czech (AWF Kraków) nt. *Wiedza, umiejętności, kwalifikacje animatora czasu wolnego w świetle teorii i praktyki* oraz dr Anna Ostrowska-Tryzno (AWF Warszawa) pracę pt. *Czas wolny przedsiębiorców i kadry zarządzającej w Polsce*.

W programie konferencji organizatorzy zaplanowali dwie wycieczki, których celem było zwiedzanie miasta Krakowa (w oparciu o dwie ścieżki tematyczne). Część uczestników konferencji, pod kierunkiem dr Kazimierzy Orzechowskiej-Kowalskiej, odbyła wycieczkę „Śladami miejsc chrześcijańskich i żydowskich po krakowskim Kazimierzu”; natomiast druga grupa – pod kierunkiem dr. Artura Kurka – odbyła wycieczkę „Błonia krakowskie – centrum rozwoju sportu i rekreacji w Krakowie i w Polsce. Spacer śladami historii”.

Efektom obrad IV Konferencji PTNSS będzie monografia zawierająca najlepsze prace uczestników konferencji. Kolejna – V Konferencja PTNSS nt. „Sport i turystyka w świetle nauk społecznych: historia, stan obecny i wyzwania”, zostanie zorganizowana przez PTNSS i Instytut Wychowania Fizycznego, Turystyki i Fizjoterapii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (Zakład Humanistycznych i Teoretycznych Podstaw Kultury Fizycznej i Turystyki i Zakład Praktyki Wychowania Fizycznego i Sportu) w dniach 7–9 września 2015 r. Odbędzie się ona w Złotym Potoku koło Częstochowy. W imieniu organizatorów serdecznie zapraszam do wzięcia udziału w konferencji.